

**Grundtvig programmas ietekme
uz pieaugušo izglītības attīstību Latvijā**

Laura Strode

Rīga, 2009

SATURS

Ievads.....	3
1. Pētījuma priekšmets.....	3
1.1. Grundtvig programma, tās mērķi, akcijas.....	3
1.1.1. Grundtvig programmas decentralizētās akcijas.....	4
1.1.2. Grundtvig programmas centralizētās akcijas.....	6
1.2. Latvijas pieaugušo izglītības attīstības mērķi.....	7
2. Pētījuma mērķis.....	8
3. Grundtvig programmas īstenošana Latvijā no 2000. gada līdz 2009. gadam.....	8
3.1. Grundtvig budžets (EUR).....	9
3.1.1. 2001. – 2006. gads (Socrates posms).....	9
3.1.2. Grundtvig budžets (EUR) 2007. - 2008. gads (Mūžizglītības posms).....	9
3.2. Grundtvig programmas dalīborganizāciju profils.....	10
3.3. Individuālie stipendiāti pieaugušo profesionālās pilnveides aktivitātēs.....	12
3.4. Iesniegto un atbalstīto pieteikumu skaita dinamika.....	12
3.4.1. Grundtvig mācību partnerības 2001. - 2009. gads.....	13
3.4.2. Grundtvig pieaugušo izglītības personāla profesionālās pilnveides 2001. - 2009. gadā.....	13
3.4.3. Grundtvig mācību partnerību sagatavošanas braucieni 2001. - 2009. gadā.....	13
3.4.4. Jaunās akcijas 2009. gadā.....	13
3.5. Reģionālais pārklājums Grundtvig programmas akcijās 2001. -2008. gadā.....	14
3.6. Grundtvig mācību partnerību populārākās tematiskās jomas.....	15
3.7. Apmeklēto profesionālās pilnveides aktivitāšu tematika.....	15
3.8. Grundtvig decentralizēto akciju kvalitatīvie dati un to analīze.....	17
3.8.1. Grundtvig mācību partnerību kvalitatīvie dati un to analīze.....	17
3.8.2. Pieaugušo izglītības personāla profesionālās pilnveides iespēju izmantošana Grundtvig programmā, kvalitatīvie dati un to analīze.....	21
3.9. Grundtvig centralizēto projektu ietekme uz pieaugušo izglītības attīstību Latvijā..	24
Secinājumi un ieteikumi	26
Nobeigums.....	28
Izmantotie informācijas avoti un resursi.....	29

Ievads

Pētījuma „Grundtvig programmas ietekme uz pieaugušo izglītību Latvijā” mērķis ir veikt Grundtvig programmas piedāvāto iespēju analīzi, programmas ietekmes uz pieaugušo izglītības organizācijām, to darbiniekiem, pieaugušajiem izglītojamiem, ietekmes uz pieaugušo izglītību Latvijā vērtējumu. Statistisko un kvalitatīvo datu, un interviju rezultāti ir apkopoti, analizēti un izdarīti secinājumi par programmas nozīmi, ietekmi un efektivitāti Latvijā. Pētījums veikts pēc VA „Akadēmisko programmu aģentūra” iniciatīvas, pētījuma mērķis ir izvērtēt ieguvumus no Grundtvig programmas, dot paplašinātu ieskatu dalībnieku viedokļos un vērtējumos.

Pētījumā ir izmantota informācija par Grundtvig programmas realizēšanu kopš 2000. gada, kad programma tika uzsākta, līdz 2009. gadam, kad programma tiek ieviestas 4 jaunas akcijas un līdz ar to notiek būtiskas izmaiņas.

Pētījuma sagatavošanā ir izmantoti šādi resursi:

Grundtvig mācību partnerību, individuālo mobilitāšu dalībnieku gala atskaišu analīze, intervijas ar Grundtvig decentralizēto un centralizēto akciju dalībniekiem, VA „Akadēmisko programmu aģentūra” savāktās informācijas analīze. Pētījums tika veikts laika posmā no 2009. gada 1. jūlija līdz 31. oktobrim.

1. Pētījuma priekšmets

1.1. Grundtvig programma, tās mērķi, akcijas

2009. gads ir devītais Grundtvig programmas realizēšanas gads Eiropā un arī Latvijā. Grundtvig programma tika izveidota un uzsāka savu darbību 2000. gadā (2000. gada 24. janvārī ar Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu Nr. 253/2000/EC tika apstiprināts Socrates programmas 2. posms, kas ilga no 2000. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim), kopš 2007. gada 1. janvāra Socrates programmas 2. posma aktivitātes ir integrētas Mūžizglītības programmā. Grundtvig programma, kas nosaukta

dāņu filozofa, teologa, mūžizglītības idejas autora Nikoloja Frederika Severīna Grundtviga vārdā, ir viena no šīs programmas apakšprogrammām.

Grundtvig programmas mērķis ir atsaukties uz izglītības nepieciešamību un vajadzībām Eiropā, kuras iedzīvotāji noveco, nodrošināt pieaugušajiem iespējas viņu prasmju un kompetenču uzlabošanai. Grundtvig sektorālā programma atsaucas uz pieaugušo iedzīvotāju vajadzībām uzlabot zināšanas, prasmes un kompetences, lai viņi varētu iekļauties un saglabāt savu vietu darba tirgū un sabiedriskajā dzīvē, cenšas nodrošināt pieaugušajiem iespēju uzlabot zināšanas un kompetences visa mūža garumā. Grundtvig programmā galvenā vērība ir vērsta uz neformālās izglītības attīstīšanu. Stipendijas saņemšanai Grundtvig programmas individuālajās akcijās var pieteikties pieaugušo izglītības darbinieki, pieaugušo skolotāji, pieaugušo skolotāju tālākizglītotāji, pieaugušo izglītības politikas veidotāji, pieaugušie izglītojamie. Grundtvig programmā var piedalīties pieaugušo izglītības institūcijas un organizācijas, NVO, biedrības, centri, skolas, lai darbotos kopā partnerībā ar citu Eiropas valstu pieaugušo izglītības organizācijām.

1.1.1. Grundtvig programmas decentralizētās akcijas

1.1.1.1. Pieaugušo izglītības personāla profesionālā pilnveide. Šī ir iespēja pieaugušo izglītības darbiniekiem, pieaugušo skolotājiem apmeklēt strukturētus tālākizglītības kursus, kas ir ievietoti Grundtvig profesionālās pilnveides kursu datu bāzē.

1.1.1.2. Vizītes un apmaiņa (akcija uzsākta 2009. gadā). Šī ir iespēja pieaugušo izglītības darbiniekiem un pieaugušo skolotājiem apmeklēt pieaugušo izglītības organizācijas kādā citā Eiropas valstī, lai gūtu jaunu pieredzi, veiktu kādus pienākumus, apgūtu jaunas mācību metodes un paņēmienus, veiktu darba vērošanu vai citas aktivitātes. Šajā akcijā arī var pieteikties, lai iegūtu stipendiju kursu, semināru, konferenču un citu aktivitāšu pieaugušo izglītības darbiniekiem apmeklēšanai. Šajā akcijā var arī aicināt citu Mūžizglītības programmas dalībvalstu pieaugušo izglītības darbiniekus apmeklēt pieaugušo izglītības aktivitātes Latvijā, piem., konferences, seminārus. apmeklēt Latvijas pieaugušo izglītības organizācijas.

1.1.1.3. Asistentūra (akcija uzsākta 2009. gadā). Šajā akcijā pieaugušo izglītības darbinieki var pieteikties stipendijas saņemšanai, lai gūtu jaunu praktisku pieredzi, darbojoties kādā citas valsts pieaugušo izglītības organizācijā. Šajā akcijā var arī uzņemt darbiniekus no citu valstu pieaugušo izglītības organizācijām asistentūrai Latvijas pieaugušo izglītības organizācijās.

1.1.1.4. Grundtvig mācību partnerības (akcija uzsākta 2009. gadā). Šajā akcijā var piedalīties pieaugušo izglītības organizācijas un sadarbībā ar parterorganizācijām citās Eiropas valstīs realizēt kopīgu divgadīgu projektu par kādu kopīgu tēmu.

1.1.1.5. Darbnīcas (akcija uzsākta 2009. gadā). Šajā akcijā var pieteikties pieaugušo izglītības organizācijas darbnīcu rīkošanai par kādu tēmu pieaugušo izglītībā. Darbnīcu dalībnieki ir pieaugušie izglītojamie no citām valstīm. Grundtvig darbnīcas ir 5-10 dienas garas pieaugušo izglītības aktivitātes, kurās piedalās nelielas pieaugušo izglītojamo grupas (10-20 dalībnieki no citām Eiropas valstīm). Dalībai šajās darbnīcās var pieteikties jebkurš pieaugušais izglītojamais, lai dotos uz darbnīcu kādā citā Eiropas valstī. Ir izveidots darbnīcu katalogs, kurā ir apkopotas darbnīcas par visdažādākajām tēmām (Eiropas Savienība, cilvēktiesības, dzimumlīdztiesība, ģimenes izglītība, kultūra, māksla, pamatprasmes u.c.). 2009. gadā sākās liela aktivitāte šajā akcijā, interesentu ir ļoti daudz. Šī ir vienīgā Grundtvig akcija, kurā var pieteikties jebkurš pieaugušais neatkarīgi no dzimuma, vecuma, sociālās piederības, nodarbošanās.

1.1.1.6. Senioru brīvprātīgā darba projekti (akcija uzsākta 2009. gadā). 2 pieaugušo izglītības organizācijas 2 dažādās Eiropas valstīs var izstrādāt kopīgu sadarbības projektu 2-6 brīvprātīgo senioru apmaiņai (nosūtīšanai un uzņemšanai), lai veicinātu pieredzes un zināšanu apmaiņu.

1.1.1.7. Sagatavošanas braucieni. Pieaugušo izglītības organizācijas var pieteikties šajā akcijā finansējuma iegūšanai, lai dotos uz Grundtvig kontaktsemināru, ar mērķi atrast sadarbības partnerus Grundtvig mācību partnerībām vai Senioru brīvprātīgā darba projektiem, sagatavošanas vizītē uz pieaugušo izglītības organizāciju citā Eiropas valstī, lai kopīgi izstrādātu sadarbības projektu Grundtvig programmā.

1.1.2. Grundtvig programmas centralizētās akcijas

1.1.2.1. Grundtvig daudzpusējos projektus īsteno institūcijas no dažādām dalībvalstīm, kas strādā kopā, apvienojot zināšanas un pieredzi, lai sasniegtu konkrētus un inovatīvus rezultātus vai radītu produktus ar neapšaubāmu Eiropas vērtību. Grundtvig daudzpusējo projektu ietvaros var tikt atbalstītas sekojošas aktivitātes: pieaugušo izglītības satura un pasniegšanas uzlabošana, pieaugušo izglītības uzlabošana sistēmas/politikas līmenī, pieaugušo izglītības pieejamības uzlabošana, pieaugušo izglītības administrācijas uzlabošana, Grundtvig tālākizglītības kursu izstrāde. Daudzos gadījumos projektos ietverta vadīšanas pieredze stratēģiskās jomās un augstas kvalitātes mācību materiālu izstrāde.

1.1.2.2. Grundtvig papildu pasākumi. Aktivitātes mērķis ir atbalstīt dažādas aktivitātes, kas neatbilst Grundtvig pamatprogrammas prasībām, bet kas noteikti veicinās tās mērķu sasniegšanu.

Var tikt atbalstītas šādas aktivitātes: konferenču un semināru organizēšana ar mērķi veicināt Eiropas sadarbību pieaugušo izglītībā, informatīvi pasākumi konkrētu mērķu sasniegšanai, Eiropas organizāciju izveide un nostiprināšana, lai izplatītu un apmainītos ar informāciju un pieredzi par inovatīvām iniciatīvām, sadarbības rezultātā radīto produktu un procesu attīstīšana, publicēšana un izplatīšana, programmu ieviešana, pētniecība, kas vērsta uz pieaugušo izglītības īstenošanas izvērtēšanu un uzlabošanu.

1.1.2.3. Grundtvig tematisko tīklu mērķis ir stiprināt saikni starp dažādām institūcijām, kas iesaistītas pieaugušo izglītībā, uzlabot dažādu pieaugušo izglītības aktivitāšu un tēmu kvalitāti, Eiropas dimensiju un redzamību, veicināt mūžizglītības popularitāti un pieejamību iedzīvotājiem. Grundtvig tīkli ir plaša mēroga tīkli, kas nodrošina iespēju diskusijām un informācijas apmaiņai par svarīgiem jautājumiem, politikas veidošanu un/vai pētniecību pieaugušo izglītības jomā. Katrs Grundtvig tīkls vērsts uz vienu konkrētu tematisku nozari, sektoru vai pamatjautājumu kopu, kas izvēlēta no plašā pieaugušo izglītības aktivitāšu klāsta. Galvenās tematisko tīklu aktivitātes veicina sadarbību Eiropā, piemēram, informācijas apmaiņa, projekta koordinātoru apmācība, jaunu projektu sekmēšana, projektu rezultātu un labas prakses izplatīšana, veicina inovācijas izglītībā un labāko praksi attiecīgajā tematiskajā nozarē, piemēram, salīdzinošā analīze, pētniecības darbs, ieteikumu izstrādāšana un darba grupu, semināru

un konferenču organizēšana. Aktivitātes var būt saistītas ar projekta koordinēšanu un vadīšanu.

1.2. Latvijas pieaugušo izglītības attīstības mērķi

Latvijā 2007. gadā projekta “Mūžizglītības stratēģijas izstrādne” ietvaros tika izstrādātas “Mūžizglītības politikas pamatnostādnes 2007. – 2013. gadam. Šajā dokumentā uzsvars tiek likts uz pieaugušo izglītību, kas ir vajākais posms izglītības nodrošināšanas procesā Latvijā un nav skaidri atspoguļots normatīvajos aktos. Pamatā tā ir neformālā izglītība, kas strauji mainīgā darba tirgus un jauno tehnoloģiju apstākļos spēj ātri nodrošināt darba devēju, darba ņēmēju, kā arī indivīdu vajadzībām atbilstošas jaunas zināšanas, prasmes un kompetences.

Pamatnostādnēs ir izvirzīts ilgtermiņa mērķis: nodrošināt izglītību mūža garumā atbilstoši iedzīvotāju interesēm, spējām un reģionu sociāli ekonomiskās attīstības vajadzībām.

Mūžizglītības politikas pamatnostādnēs ir izvirzīti mūžizglītības politikas mērķi Latvijā:

1. Nodrošināt mūžizglītības pieejamību iedzīvotājiem neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, iepriekšējās izglītības, dzīves vietas, ienākumu līmeņa, etniskās piederības, funkcionālajiem traucējumiem.
2. Veidot pieaugušajiem kvalitatīvas izglītības piedāvājumu, kas nodrošina ilgtspējīgas kompetences darbam, pilsoniskai līdzdalībai, personības izaugsmei un sekmē uz augstām prasmēm balstītu konkurētspējīgas zināšanu ekonomikas un demokrātiskas sabiedrības attīstību Latvijā.
3. Izveidot saskaņotu normatīvo aktu sistēmu un efektīvu resursu (tai skaitā finanšu) pārvaldi, ievērojot atbildības un nozaru politikas mijiedarbības principus vienotas mūžizglītības sistēmas attīstībai.

Mūžizglītības politika Latvijā balstās uz ideju, ka jāsekmē cilvēka personīgā izaugsme, pašpilnveide katrā dzīves posmā, visās dzīves jomās mūža garumā, tādējādi radot priekšnosacījumus katra iedzīvotāja uzņēmības, adaptācijas spēju attīstīšanai un panākot sociālo iekļautību, nodarbinātību, aktīvu pilsonisko līdzdalību.

2. Pētījuma mērķis

Pētījuma mērķis ir noskaidrot, kāda ir Grundtvig programmas ietekme uz pieaugušo izglītības attīstību Latvijā, kā šī programma veicina pieaugušo izglītības pieejamību, piedāvājumu, pārvaldību, kā arī pieaugušo izglītības organizāciju guvumu un programmas ietekmi uz dalībnieku personīgo un profesionālo attīstību. Mērķis ir analizēt gan kvantitatīvos, gan kvalitatīvos datus, apkopot informāciju, kas gūta, intervējot programmas dalībniekus, izdarīt secinājumus un izstrādāt ieteikumus programmas realizēšanas efektivitātes un ietekmes palielināšanai.

3. Grundtvig programmas īstenošana Latvijā no 2000. gada līdz 2009. gadam

Lai pētītu Grundtvig programmas ietekmi uz pieaugušo izglītību Latvijā, tiek apkopoti programmas statistiskie dati laika posmā no 2000. gada (kad programma tika uzsākta) līdz 2009. gadam. Savukārt šis periods tiek dalīts divos posmos: No 2000. gada līdz 2006. gadam- Socrates posms un no 2007. līdz 2009. gadam- Mūžizglītības programmas posms. Vēl ļoti svarīgi iezīmējas 2004. gads, kad Latvija iestājās Eiropas Savienībā un finansējuma apjoms strauji palielinājās. Ļoti svarīgi iezīmējas arī 2009. gads- tiek ieviestas 4 jaunas akcijas, līdz ar to decentralizēto akciju skaits ir palielinājies: līdzšinējo 3 akciju vietā nu ir 7.

Analizētie statistiskie dati ir par dalīborganizācijām, mērķa grupu dalībniekiem, individuālajiem stipendiātiem.

2001. - 2009. gadā tika realizētas (beigušas darbu) 72 Grundtvig mācību partnerības, pašlaik darbojas 41 mācību partnerība.

2000. - 2009. gadā tika atbalstītas 87 organizācijas projektu sagatavošanas un partneru meklēšanas pasākumos.

Stipendijas dalībai dažāda veida profesionālās pilnveides pasākumos piešķirtas 146 pieaugušo izglītības darbiniekiem.

2009.gadā tika apstiprinātas 5 Grundtvig darbnīcas Latvijā, 1 senioru brīvprātīgā darba projekts, 1 Grundtvig asistentūras pieteikums, tika piešķirtas 6 stipendijas Grundtvig akcijā „Vizītes un apmaiņa”.

3.1. Grundtvig budžets (EUR)

3.1.1. 2001. - 2006. gads (Socrates posms)

Aktivitātes	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Grundtvig 2- mācību partnerības	35 486	79 437	58 790	150 012	204 167	287 926
Grundtvig 2- sagatavošanas vizītes	1326	4802	2000	8000	18 270	22 000
Grundtvig 3- individuālās stipendijas	4379	10 086	6755	23 000	30 000	37 500
Kopā:	41191	94325	67545	181 012	252 437	347 426

3.1.2. Grundtvig budžets (EUR) 2007. - 2008. gads (Mūzizglītības posms)

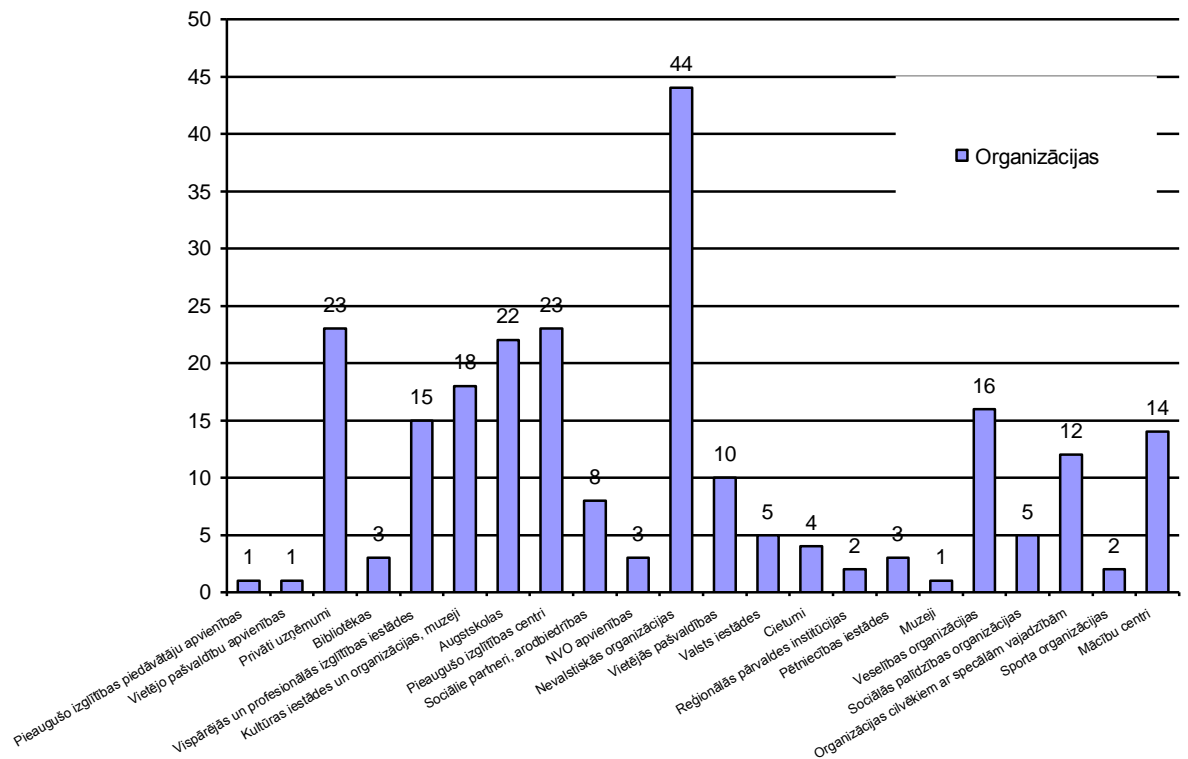
Aktivitātes	2007.g.	2008.g.	2009.g.
Grundtvig mācību partnerības	333 900	303 000	400000
Grundtvig sagatavošanas vizītes	4010	10 528	7763
Grundtvig profesionālā pilnveide	36 157	48 576	23250
Grundtvig asistentūra			5298
Vizītes un apmaiņa			6540
Darbnīcas			111850
Senioru brīvprātīgā darba projekti			10172
Kopā:	374 067	362 104	564 863

3.2. Grundtvig programmas dalīborganizāciju profils

Laika periodā no 2001. gada līdz 2008. gadam Grundtvig decentralizētajās akcijās ir piedalījušās 237 pieaugušo izglītības organizācijas, kopumā apmēram 30 profilu pieaugušo izglītības organizācijas:

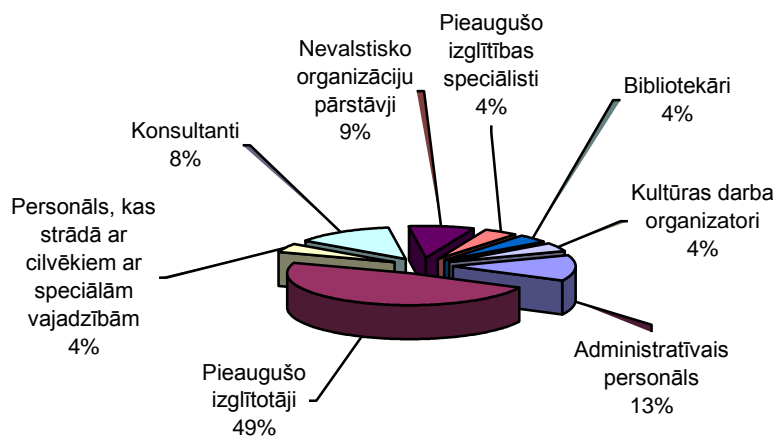
- pieaugušo izglītības piedāvātāju apvienības,
- vietējo pašvaldību apvienības,
- vietējās pašvaldības un to institūcijas,
- privāti uzņēmumi, kuri sniedz izglītības pakalpojumus,
- bibliotēkas,
- vispārizglītojošās skolas, kas realizē arī pieaugušo izglītības programmas,
- kultūras iestādes un organizācijas (muzeji, teātra grupas, folkloras kopas, organizācijas, kas veicina kultūras mantojuma saglabāšanu, organizē kultūras aktivitātes),
- augstskolas un to struktūrvienības, kas realizē pieaugušo neformālās izglītības programmas,
- profesionālās izglītības iestādes, un pašvaldību izglītības iestādes ar profesionālu ievirzi, kas realizē pieaugušo izglītības programmas,
- sociālie partneri, arodbiedrības,
- nevalstiskās organizācijas,
- NVO apvienības,
- valsts probācijas dienests, cietumi,
- pētniecības iestādes, kuras darbojas pedagogijas, socioloģijas un psiholoģijas jomā,
- valsts pārvaldes institūcijas,
- reģionālās pārvaldes institūcijas,
- privātie mācību, informācijas, konsultāciju un nevalstisko organizāciju atbalsta centri,
- ģimenes atbalsta biedrības,
- cilvēku ar speciālajām vajadzībām atbalsta biedrības,

- vakarskolas,
- izglītības, vides, veselības darbinieku profesionālās asociācijas,
- brīvprātīgo apvienības,
- centri un biedrības, kas sniedz sociālos pakalpojumus,
- pieaugušo izglītības centri, tautskolas,
- nevalstiskas un starptautiskas organizācijas cilvēku ar speciālām vajadzībām atbalstam (cilvēku ar speciālām vajadzībām apvienības, pacientu un ģimenes atbalsta biedrības un grupas, brīvprātīgo apvienības),
- sporta, veselības un rehabilitācijas organizācijas,
- sociālā atbalsta dienesti, sociālās aprūpes un rehabilitācijas dienas centri,
- brīvo arodbiedrību savienība,
- interešu izglītības iestāde.



3.3. Individuālie stipendiāti pieaugušo profesionālās pilnveides aktivitātēs

Grundtvig profesionālās pilnveides aktivitātēs piedalījās dažāda profila pieaugušo izglītības darbinieki, pieaugušo izglītotāji gan valsts, gan privātajā sektorā (49%), administratīvais personāls (13%), nevalstisko organizāciju pārstāvji (9%), konsultanti (8%), kultūras darba organizatori, muzeju, darbinieki (4%), bibliotekāri (4%), pieaugušo izglītības speciālisti, pieaugušo izglītības personāla tālākizglītotāji (4%), personāls, kas strādā ar cilvēkiem ar speciālām vajadzībām (4%), sociālie partneri (arodbiedrību darbinieki (!%)).



Profesionālās pilnveides akcijās ir aptvertas gandrīz visas Eiropas valstis, bet pēdējos gados īpaši jūtama tendence doties uz profesionālās pilnveides aktivitātēm Eiropas dienviddaļā : Maltā, Kiprā, Itālijā, Grieķijā, Spānijā, Turcijā.

3.4. Iesniegto un atbalstīto pieteikumu skaita dinamika

Aktivitāte Grundtvig programmas visās akcijās ar katru gadu pieaug, saņemto pieteikumu skaits aug. 2009.gads ir būtisku pārmaiņu gads. Grundtvig programmā tiek ieviestas 4 jaunas akcijas: „Grundtvig darbnīcas”, „Vizītes un apmaiņa”, „Asistentūra”, „Senioru brīvprātīgā darba projekti”, tiek izveidots Grundtvig programmas centralizētais rezerves budžets, Latvija līdz ar to iegūst papildus finansējumu, kopējais programmas budžets 2009.gadā pieaug no 347 000 līdz 565 401 EUR.

3.4.1. Grundtvig mācību partnerības 2001. - 2009. gads

	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.	2008.g.	2009.g.	Kopā
Saņemto pieteikumu skaits	13	19	23	41	59	66	75	61	72	429
Apstiprināto jauno partnerību skaits	7	7	5	17	14	17	15	18	23	123
Projekti, kas tiek turpināti no iepriekšējā gada	-	5	7	5	12	18	11	15	18	
Īstenoto projektu skaits	5	10	12	22	25	35	26	33	41	

3.4.2. Grundtvig pieaugušo izglītības personāla profesionālā pilnveide 2001. - 2009. gadā

	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.	2008.g.	2009.g.	Kopā
Saņemto pieteikumu skaits	6	18	19	19	40	50	59	80	51	342
Apstiprināto pieteikumu skaits	4	8	6	14	22	25	22	30	15	146

3.4.3. Grundtvig mācību partnerību sagatavošanas braucieni 2001. - 2009. gadā

	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.	2008.g.	2009.g.	Kopā
Saņemto pieteikumu skaits	1	7	2	20	45	33	11	18	20	157
Apstiprināto pieteikumu skaits	1	5	2	15	21	22	5	10	10	91

3.4.4. Jaunās akcijas 2009.gadā

Akcija	Saņemto pieteikumu skaits	Apstiprināto pieteikumu skaits
Grundtvig darbnīcas	10	5
Senioru brīvprātīgā darba projekti	1	1
Asistentūra	7	1
Vizītes un apmaiņa	21	6

3.5. Reģionālais pārklājums Grundtvig programmas akcijās 2001. -2008. gadā

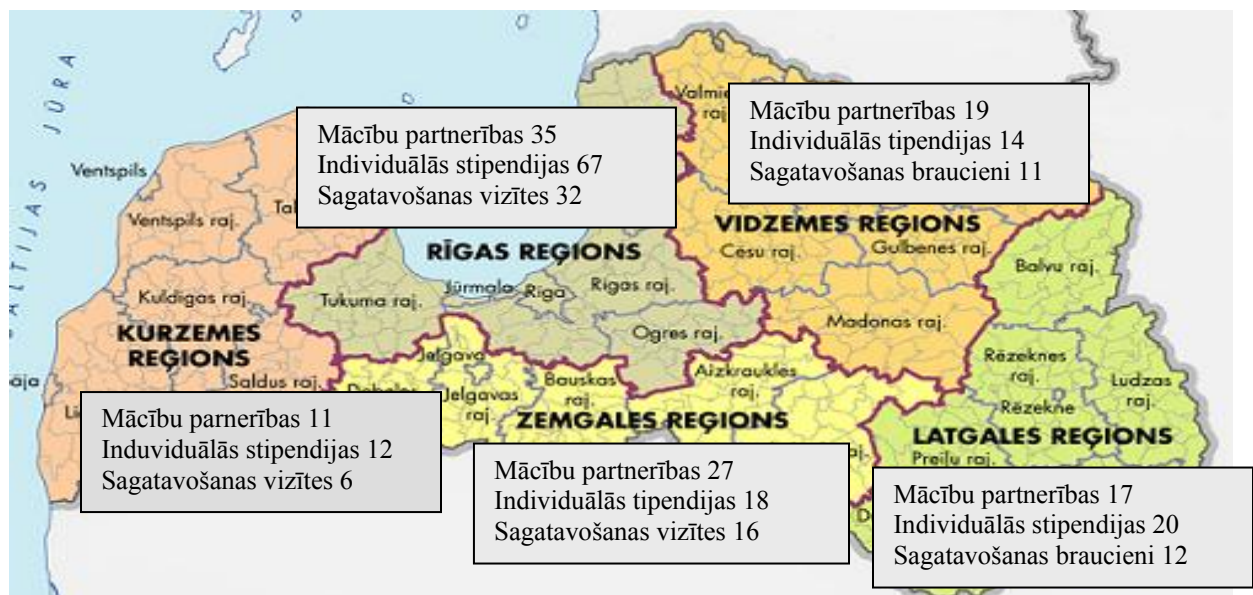
Grundtvig programmā piedalās visu 5 Latvijas reģionu pārstāvji, tomēr reģionālais pārklājums ir samērā nevienmērīgs. Ar katru gadu pieaug pieteikumu skaits no Rīgas pilsētas un Rīgas reģiona.

Laika posmā no 2000. gada līdz 2009. gadam tika realizētas 123 mācību partnerības: 32 % Rīgas reģionā, 10%- Kurzemes reģionā, 25% Zemgales reģionā, 16%- Latgales, 17%- Vidzemes reģionā.

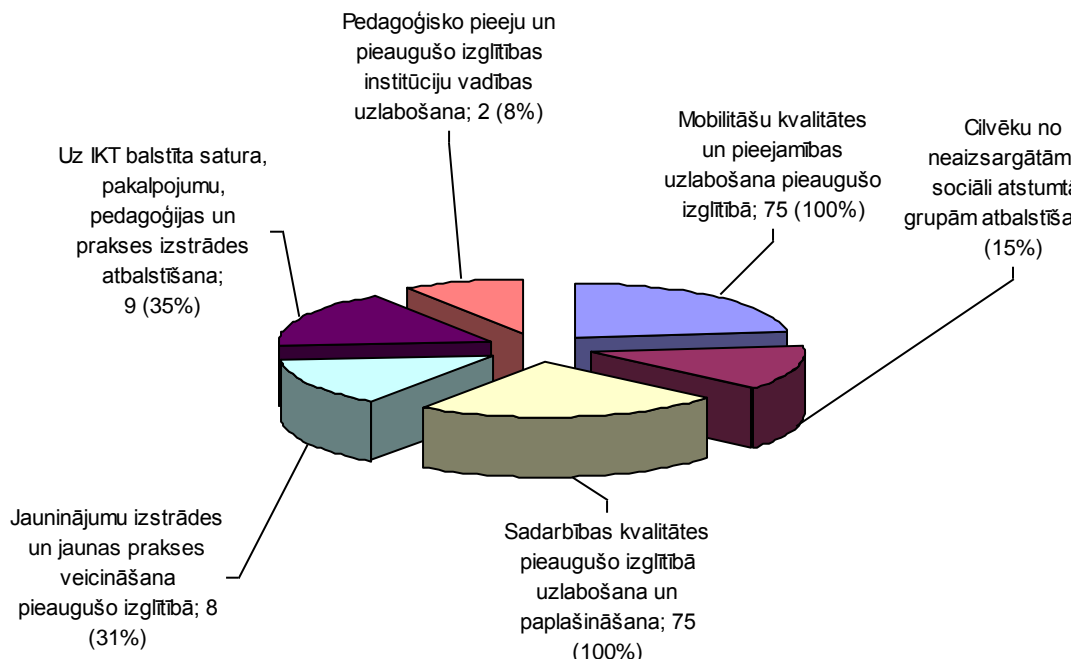
Profesionālās pilnveides stipendijas saņēma 131 pieaugušo izglītības darbinieks: 54 % Rīgas reģionā, 10%- Kurzemes reģionā, 15% Zemgales reģionā, 16%- Latgales, 11%- Vidzemes reģionā.

Sagatavošanas braucienu dalībnieki jaunu mācību partnerību uzsākšanai Grundtvig programmā bija 137: 42 % Rīgas reģionā, 1%- Kurzemes reģionā, 21% Zemgales reģionā, 16%- Latgales, 14%- Vidzemes reģionā.

Lai mazinātu reģionālo atšķirību, Grundtvig programmā tiek ieviestas nacionālās prioritātes.



3.6. Grundtvig mācību partnerību populārākās tematiskās jomas ir aktīva pilsonība (ietverot demokrātiju un cilvēktiesības, cilvēku ar īpašām vajadzībām iesaistīšana izglītībā, izglītības novērtēšana, pamatprasmju apguve, karjeras izglītība, patērētāju izglītība, vides izglītība, Eiropas pilsonība un dimensija, dzimumlīdztiesība, senioru izglītība, sociāli atstumto cilvēku iesaistīšana izglītības procesā, otrās iespējas izglītība, mēdiji un komunikācija, mūzika, māksla un kultūra, starpkultūru izglītība, informāciju un saziņu tehnoloģiju izmantošana pieaugušo izglītības procesā, svešvalodu mācīšanas metodes un pieejas pieaugušajiem, ģimenes izglītība, saiknes starp izglītību un darba tirgu veidošana, brīvprātīgais darbs.

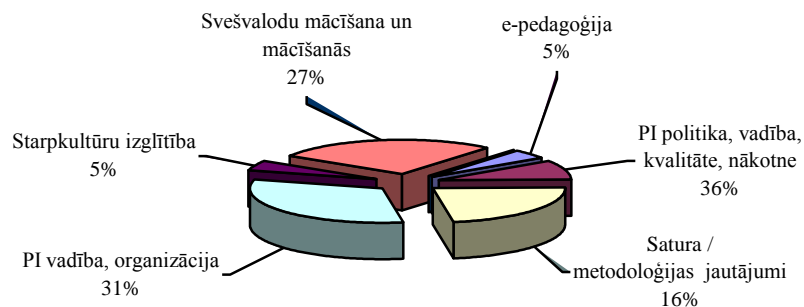


3.7. Apmeklēto profesionālās pilnveides aktivitāšu tematika

Galvenās apmeklēto kursu tēmas:

- pieaugušo izglītības politika, pieaugušo izglītības vadība, organizācija,
- svešvalodu mācīšana un mācīšanās,
- satura un metodoloģijas jautājumi pieaugušo izglītībā,
- pedagoģija un didaktika,
- e-pedagoģija,

- starpkultūru izglītība,
- informāciju komunikāciju izmantošana un attīstība,
- pamatprasmju apguve pieaugušajiem,
- kultūras mantojuma saglabāšana,
- ekonomika, bizness, komercdarbība,
- Eiropas pilsonība un dimensija,
- ģimenes izglītība, veselība,
- sociālās atstumtības mazināšana,
- aktīva pilsonība,
- cilvēku ar speciālajām vajadzībām iesaistīšana izglītībā,
- māksla,
- cilvēku, kas pametuši mācības, iesaistīšana izglītības procesā,
- patērētāju izglītība,
- izglītība cietumos,
- minoritātes,
- dzimumlīdztiesība,
- cilvēktiesības,
- senioru izglītība,
- mēdiji un komunikācija,
- augstskolu iespējas pieaugušo izglītībā,
- izglītības projektu izstrāde un vadīšana,
- vides izglītība,
- pedagoģija un retāk lietotās valodas,
- saiknes starp izglītību un darba tirgu veidošana,
- izglītības kvalitāte un tās vērtēšanas sistēma.



3.8. Grundtvig decentralizēto akciju kvalitatīvie dati un to analīze

3.8.1. Mācību partnerību ietekme uz pieaugušo izglītības attīstību Latvijā

Grundtvig programmas galvenā akcija ir mācību partnerības (80% budžeta). Latvijas organizācijām šajā akcijā ir sadarbības partneri visās Mūžizglītības programmas dalībvalstīs. Galvenā aktivitāte šajā akcijā ir mobilitāte-partneru sanāksmju apmeklēšana. Šajās sanāksmēs un citās partnerību aktivitātēs ir iepazītas partnervalstu izglītības sistēmas, pieaugušo izglītības sistēmas, iepazītas partnervalstu kultūras, to savdabība un īpatnības, tradīcijas, vēsture, ekonomika. Gandrīz visās mācību partnerībās rīkotas arī partneru tikšanās Latvijā, dodot iespēju iepazīt Latvijas valsti visos tās aspektos. Daudziem partnerību dalībniekiem vizīte uz Latviju ir bijusi pirmā iespēja iepazīt mūsu valsts kultūru, tradīcijas, vēsturi, cilvēkus.

Otra galvenā aktivitāte Grundtvig mācību partnerībās ir sadarbības uzsākšana un attīstīšana ar citām pieaugušo izglītības organizācijām citās Eiropas valstīs. Šī sadarbība veicina jaunas pieredzes apgūšanu un ieviešanu, jaunu aktivitāšu uzsākšanu. Grundtvig mācību partnerībās Latvijas pieaugušo izglītības organizācijas ir sadarbojušās ar visu Mūžizglītības programmas dalībvalstu pieaugušo izglītības organizācijām.

Grundtvig mācību partnerībās tiek veikti dažādi pētījumi, vākta informācija, apkopoti un analizēti dati, veikta situācijas izpēte, pētīta vēsture, veiktas aptaujas,

apkopoti aptauju rezultāti, intervēti cilvēki, izzinātas viņu vēlmes un vajadzības izglītības jomā. identificēti labās prakses piemēri.

Realizējot mācību partnerības, ir izstrādāti jauni mācību materiāli, mācību programmas, kursu materiāli, jauni materiāli mācību metodikā un pedagoģijā, vākti un tulkoti materiāli, ieviestas jaunas metodes pieaugušo izglītībā, veikts salīdzināšanas darbs, pētīta un apkopota partnervalstu pieredze, notikušas diskusijas. Ir izveidotas mājas lapas pieredzes izplatīšanai, CD, rokasgrāmatas. Šis izpētes, materiālu izstrādes darbs notiek par visdažādākajām tēmām pieaugušo izglītībā.

Grundtvig partnerību ietvaros tiek organizētas konferences, semināri, diskusijas, pilotkursi, kursi, galvenokārt valodu kursi, nometnes, darbnīcas, izstādes, teātra uzvedumi, pasākumi, koncerti, lekcijas, prezentācijas, intervijas, brīvprātīgā darba aktivitātes. Grundtvig mācību partnerībās tiek organizētas izglītības aktivitātes, iesaistot visdažādākās mērķa grupas: seniori, pirmspensijas vecuma cilvēki, jaunieši, kas dažādu iemeslu dēļ ir ārpus izglītības sistēmas, cilvēki bez vai ar vāji attīstītām pamatprasmēm, cilvēki bez profesijas, cilvēki ar speciālajām vajadzībām, ieslodzītie, cilvēki no sociālā riska grupām, bezdarbnieki, cilvēki darba tirgū, speciālisti, darba devēji u.c. Piedalīšanās dažādās Grundtvig mācību partnerību aktivitātēs to dalībniekiem ir devusi iespēju apgūt un uzlabot prasmes un apgūt zināšanas dažādās jomās: IKT izmantošana, valodu prasmes, sociālās prasmes, sadarbības, saskarsmes un komunikācijas prasmes, informācijas gūšanas prasmes, mācīšanās prasme, zināšanas par Eiropas Savienību, citām valstīm, to iedzīvotājiem un kultūru, attīstītas radošās spējas, celta dalībnieku pašapziņa. Grundtvig mācību partnerību ietvaros ir veidotas atbalsta grupas sociāli atstumtajiem iedzīvotājiem, lai celtu viņu pašapziņu un motivāciju, veidotu prasmes iesaistīties izglītības procesā un darba tirgū.

Kurzemes Kultūras mantojuma centra „Kūrava” realizētās Grundtvig mācību partnerības „Stāstītprasmes attīstīšana pieaugušajiem- eiropaisks skatījums” vadības grupa, Guntis Pakalns, Māra Mellēna, Ina Celitāne, intervijā atzīst: „Guvām ļoti sazarotu pieredzi. Ieraudzījām, kā lietas notiek savādāk. Iepazinām stāstnieku pieredzi Lielbritānijā un Vācijā. Šī pieredze ir ļoti dažāda. Piedalīšanās partnerībā deva iespēju arī pašiem savas vērtības apzināties, apzināties valodas dialektu bagātību un vērtību, cēla mūsu pašapziņu. Apguvām jaunu pieredzi stāstīšanas metodoloģijā, stāstnieku kustības

izplatīšanā un attīstīšanā. Partnerības ietekmē aizsākās Kurzemes stāstnieku kustība, ir izveidota Kurzemes stāstnieku kopa. Kaut arī kurzemnieku stāstnieku tradīcija jau pastāvēja pirms Grundtvig mācību partnerības realizēšanas, netika apzināta tās vērtība. Grundtvig mācību partnerības ietekmē tika uzsākta šīs tradīcijas ieviešana, izplatīšana un izkopšana. Tas nav viegli- iet un stāstīt. Lai kļūtu par labu stāstnieku, vispirms ir jākļūst par labu klausītāju. Stāstīšanas prasme sākas ar prasmi uz klausīt. Stāstnieku kustība veidojas triju paaudžu sadarbībā. Tā balstās uz komunikāciju starp cilvēkiem, komunikāciju ģimenē, uz atvērtību, attiecību uzturēšanu. Kā jauna kustība tas bija izaicinājums. Joprojām tiek rīkots kurzemnieku stāstnieku festivāls „Zivzupa”, kas pirmoreiz tika sarīkots Grundtvig mācību partnerības ietvaros. Piedalīšanās partnerības aktivitātēs vairumam pieaugušajiem izglītojamiem ir palīdzējis izmainīt dzīvi, būtiski ietekmējis dzīves kvalitāti. Piemēram, Liesma Lagzdiņa atradusi pielietojumu stāstiem, ko viņa saņēmusi mantojumā no iepriekšējām paaudzēm, un no zemu atalgota darītājas viņa ir kļuvusi par Kuldīgā un citur pazīstamu, cienītu un bieži aicinātu stāstnieci. Līga Reitere ieguvusi un saglabājusi darbu „Amatu māja”, kas, pateicoties viņas stāstiem, ir kļuvusi par vienu no visiecienītākajiem tūrisma objektiem Ventspilī, kur katru sestdienu tiek rīkota vakarēšana, ko vada šī stāstniece.

Kurzemes Kultūras mantojuma centra „Kūrava” iesniegtajā gala atskaitē par Grundtvig mācību partnerības „Stāstītprasmes attīstīšana pieaugušajiem- europeisks skatījums” rezultātiem: „Partnerība netika realizēta „tukšā vietā”- jau bija zināmi cilvēki un cilvēku grupas dažādās Kurzemes vietās, kuriem ir interese par stāstniecību un pieredze stāstnieku pasākumu organizēšanā. Bija vajadzīgs projekts, finansējums, projekta vadītāji, kas ļāva šiem cilvēkiem apvienot centienus, iegūt kopēju darbošanās pieredzi un pašiem „atplaukt” par stāstniekiem. Partnerības divu gadu realizēšanas laikā ir izveidota stāstnieku un stāstīšanas pasākumu organizatoru kopiena un tīkls, kas aptver gandrīz visu Kurzemi ar atsevišķiem centriem arī citos Latvijas novados, veidojas stāstnieku grupas, klubi, organizācijas. Tiek rīkoti semināri, stāstnieku konkursi. Konkretizējas vajadzība izveidot stāstnieku asociāciju. Partnerības dalībniekiem tagad ir kopīga pieredze un kopīga identitāte (stāstnieks), viņi turpina sadarboties arī pēc partnerības beigām. Šis ir pirmais mēģinājums Latvijā veidot pieaugušo stāstnieku apmācības programmu. Partnerības rezultātā tika apvienota tā pieredze, kas ir radusies

ārzemēs, ar to pieredzi, kas ir veidojusies Latvijā. Partnerībā uzsāktā stāstnieku kustība plešas plašumā, stāstnieki tiek iesaistīti dažādos folkloras pasākumos, starptautiskajā folkloras festivālā *Baltica 2009* tika iekļauta stāstnieku programma. Partnerība palīdzēja iegūt publicitāti organizācijai. Varbūt arī šī publicitāte netieši palīdzēja piesaistīt līdzekļus un atbalstu „Kūravas” ēkas restaurācijai.

Visas partnerības vietējās aktivitātes ir atvērtas- pieejamas interesentiem no malas, tā ir iespēja katram piedalīties un attīstīt savas prasmes, izstāstīt savus priecīgos un bēdīgos stāstus, atrast jaunas kopienas, kurās var justies kā savējais.

Partnerības rezultātā Latvijas stāstnieki kļuvuši pazīstami Eiropā, iesaistās starptautiskajās stāstnieku sadarbības tīklā. Ir tapis Gunta Pakalna pētījums „Stāstnieku kustība Rietumu pasaulē un tās iespējas Latvijā. Ar skotu partneru atbalstu tas iztulkots angļu valodā un tiek izplatīts pasaulē, ir nolasīti zinātniskie referāti.”

Organizācijas „Kūrava” pieredzi izmantoja Vidzemes kultūras un mākslas centrs „**Haritas**”, kas arī realizēja Grundtvig mācību partnerību un tās ietvaros uzsāka stāstnieku kustību Vidzemē, organizēja stāstnieku festivālu un citus pasākumus Valmierā, piem., spēļu dienas, iesaistot pilsētas iedzīvotājus.

Latvijas Perinatālās attīstības biedrība pēc Grundtvig mācību partnerības „Perinatālās izglītības pasniedzēju un popularizētāju apmācība, vecāku kompetences veicināšana” atzīst: „Izveidojušies kontakti starp dažādu valstu perinatālo asociāciju dalībniekiem profesionālajā līmenī. Darbība Grundtvig partnerībā ir veicinājusi Latvijas Perinatālās organizācijas atpazīstamību valstī, un līdz ar to tiek izplatīta informācija par perinatālās izglītības jautājumiem, kas palīdz nākamajiem vecākiem labāk sagatavoties bērna nākšanai pasaulē, izveidota sadarbība ar vietējām organizācijām, sociālajiem un medicīnas centriem, krīzes centriem.”

Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija”” darba grupa pēc Grundtvig mācību partnerības „Pieredze pašnovērtējuma un kapacitātes celšanā starpvalstu un pašmāju semināros” realizēšanas atzīst: „Sievietēm invalīdēm, kas bija partnerības mērķa grupa, ieguvums no dalības partnerībā ir nenovērtējams- skatīt pasauli savām acīm, pārlicināties, ka invaliditāte nav dzīves beigas, redzēt, ka arī cilvēki ar invaliditāti ir pilntiesīgi sabiedrības locekļi, ar kuriem sabiedrība rēķinās. Partnerības realizēšanas laikā katrai partnerorganizācijai bija iespēja redzēt, kā norit darbs ar

invalīdiem katrā no partnervalstīm, radās iespēja pilnveidot savu darbu. Mācību partnerības rezultātā ir mainījusies attieksme pret invalīdiem, mācību partnerības darba grupa saņēma lielu atbalstu no organizācijas biedriem. Guvām ļoti vērtīgu pieredzi par ārzemju partneru darbu ar invalīdiem, guvām jaunu pieredzi un zināšanas par to, kā māksla un mūzika spēj atraisīt cilvēkus ar speciālajām vajadzībām. Esam guvuši jaunas prasmes, kā iesaistīt cilvēkus ar speciālajām vajadzībām sabiedriskajās aktivitātēs.”

3.8.2. Pieaugušo izglītības personāla profesionālās pilnveides iespēju izmantošana Grundtvig programmā, kvalitatīvie dati un to analīze

Piedaloties Grundtvig akcijā „Pieaugušo izglītības darbinieku profesionālā pilnveide”, stipendiāti guva jaunas zināšanas un pieredzi, attīstīja prasmes un iemaņas, guva jaunu izpratni par mūžizglītības procesiem Eiropā. Stipendiāti piedalījāsursos, konferencēs semināros, veica darba vērošanu citās pieaugušo izglītības organizācijās Eiropā.

Vairums Grundtvig profesionālās pilnveides aktivitāšu dalībnieku ir apmeklējuši tālākizglītības kursus no Mūžizglītības programmas Comenius/Grundtvig profesionālās pilnveides kursu datu bāzes, no tiem: 57%- vispārējos tālākizglītības kursus, bet 43%- metodoloģijas un pedagoģijas kursus.

Galvenais stipendiātu guvums, apmeklējot profesionālās pilnveides aktivitātes, ir jaunas zināšanas, pieredze un idejas. Gūtas jaunas idejas, kā organizēt pieaugušo izglītības aktivitātes, kā organizēt mācību procesu pieaugušajiem, kā iesaistīt pieaugušo izglītībā jaunas grupas, kā pieaugušos motivēt mācīties, kā kļūt par labu pieaugušo izglītotāju, kādas metodes, paņēmienus, mācību materiālus un tehnikas pielietot pieaugušo izglītībā, kā sagatavot un vadīt projektus, kā veidot sadarbību, kā strādāt ar sociāli atstumtajiem pieaugušajiem. Dalībaursos ir devušas zināšanas, kas nepieciešamas jaunu pieaugušo izglītības programmu izstrādei un ieviešanai. Kursu apmeklēšana ir devusi padziļinātas zināšanas par citām valstīm un kultūrām. Svarīga nozīme ir iespējai satikt kolēģus no citām valstīm, dalīties pieredzē, veidot jaunus profesionālos un personīgos kontaktus, veidot sadarbību starp pieaugušo izglītības organizācijām Eiropā. Liels guvums ir arī iespēja uzlabot savas svešvalodas prasmes.

Grundtvig akcijas „Vizītes un apmaiņa” stipendiāte Baiba Trinīte vērtē aktivitātes ietekmi: „Logopēdu kongresa apmeklējums būtiski ietekmēja manu personīgo un profesionālo izaugsmi. Kongresa laikā noklausījos ne tikai praktiski ļoti noderīgus priekšlasījumus, bet arī man tika uzticēts būt par moderatoru Balss seminārā (Expert workshop on voice), kurā piedalījās šīs nozares vadošie eksperti ne tikai no Eiropas valstīm, bet arī no Brazīlijas, ASV un c.. Tas ir notikums, kas visvairāk ietekmēja manu personīgo izaugsmi. Šī aktivitāte neapšaubāmi cēla manu profesionālo pašapziņu: es, pasākuma vadītāja, tiku pieteikta kā Latvijas pārstāve, kas ļāva šī semināra dalībniekiem uzzināt, ka arī Latvijā balss pētījumi ir aktuāli, tādējādi iezīmējot Latvijas vārdu šajā nozarē pasaules kartē.

Kongresā pavadītais laiks un tajā gūtās atziņas iedvesmoja ne tikai mani, bet arī manus kolēģus Liepājas Reģionālajā slimnīcā. Tiek apsvērtas iespējas zinātniski-pētnieciskās darbības aktualizēšanai, sadarbības veidošanai ar augstākās izglītības iestādēm Latvijā un Eiropā. Ieguvēji ir gan mani kolēģi, gan arī pacienti. Ir svarīgi, lai klausītāji paralēli tradicionālajām zinātnes atziņām varētu arī iegūt zināšanas par aktuālāko savā nozarē. Tas palīdz klausītājam ne tikai apgūt izvēlēto profesiju un paaugstināt savu kvalifikāciju mūžizglītības kontekstā, bet arī mudina viņu domāt novatoriski, piedāvāt darba tirgū esošajā sociokulturālā vidē jaunas idejas, nebaidīties darīt ko tādu, ko dara kolēģi citās Eiropas valstīs. Savā praksē, strādājot pieaugušo izglītībā, esmu novērojusi, ka cilvēkiem ir nepieciešams sveigs skatījums uz pierastām lietām, vajadzīgs iedrošinājums, ka šī ideja ir "aizgājusi" citā zemē un vai mēs sliktāki?

Manuprāt, tas ir labi, ja pieaugušo izglītībā iesaistīti cilvēki regulāri apmeklē kongresus, konferences un seminārus un tālāk šīs zināšanas nodod pārējiem.

Šī kongresa referātus caurvija netieša ideja par prakses un zinātnes vienotību. Daudzās Eiropas klīnikās ir izveidoti zinātniskie institūti vai zinātniskā darba grupas, kuru galvenie uzdevumi ir veikt aktuālus, praksei nozīmīgus pētījumus. Ar šo ideju arī iepazīstināju Liepājas Reģionālās slimnīcas vadību un tā tika akceptēta, kā rezultātā Liepājas slimnīca noslēdza sadarbības līgumu ar Liepājas Universitāti, kas ir labs pamats tālākiem pētījumiem veselības aprūpes jomā, t.sk. arī logopēdiskajā rehabilitācijā.

Gribu atzīmēt, ka ikvienam notikumam ir zināma rezonanse. Tā var skart plašākus sabiedrības slāņus (Latvijā strādājošie logopēdi, ergoterapeiti) un būt orientēta

uz šaurāku indivīdu loku (pacients ar konkrētu saslimšanu, kuras terapijā tiek izmantota jauna pieeja). Lai varētu novērtēt ietekmi, bieži vien ir vajadzīgs laiks. Tikai ilgāka laika perspektīvā var novērtēt, vai konkrētais notikums kaut ko ir izmainījis, kā šī aktivitāte ir ietekmējusi sabiedrību.”

Grundtvig programmas akcijas “Vizītes un apmaiņa” stipendiāte **Anda Kurzemniece** vērtē savas vizītes uz Drammenes apvienoto bibliotēku nozīmi: “Iegūtā pieredze tiks izmantota Valmieras bibliotēkas mācību centra darbībā un attīstībā. Tika iegūtas jaunas idejas un darba metodes bibliotēkas lietotāju apmācību organizēšanā. Uzlabojam digitālos pakalpojumus, pašlaik izstrādājam Eiropas Komisijas Europe Direct informācijas centra Valmierā blogu, kas ir izveidots bibliotēkas mājaslapā, izstrādājam bibliotēkas filmu DVD kolekcijas reklamēšanu bibliotēkas mājaslapā un drīzumā tiks izveidots bibliotēkā speciāls brīvpieejas CD plaukts: mācību materiāli, mūzika u.c.)

Noteikti līdz gada beigām izveidosim bibliotēkas mājaslapā bibliotēkas virtuālo ceļvedi (telpu plāni, fotogrāfijas ar aprakstiem utt.).

Septembrī esam ievietojuši bibliotēkas individuālajās lasītavās divus datorus, lai cilvēkiem būtu atsevišķi pieeja datoram ne tikai datorklasē, kur kopā ar visiem dažreiz cilvēkiem ir grūti veidot kādus mācību darbus vai nomaksāt rēķinus. Pašlaik tiek domāts un debatēts par datoru izvietojumu arī kopīgajā telpā. Drammenes bibliotēkā redzēju, ka iedzīvotājiem šis iespējas mācīties un izvēlēties telpas un datorus ir dažādas un ļoti ērtas.

Pašlaik ar kolēģi kopā vadām kursus novadu bibliotekāriem par dažādiem jautājumiem, kas ir ļoti būtiski bibliotekāru darbā, noteikti šie apmācību kursi kļūs regulāri. Šie mācību kursi ir Valmieras bibliotēkas reģionālā mācību centra iniciatīva un apmācību materiālus veidojam pašas. Valmieras bibliotēkas reģionālā mācību centra plānos ir izveidot apmācību kursus arī pieaugušajiem, tur noteikti tiks vērā ņemta mana pieredze Drammenē, ka jāveido mācību kursi pieaugušajiem individuāli vai nelielās grupiņās gan par datorprasmju izmantošanu, gan bibliotēkas elektronisko katalogu izmantošanu. Kā jaunu apmācību metodi varētu atzīmēt šo individuālo pieeju cilvēkam, kad viņam tiek dota iespēja pieteikties uz šādu apmācību kursu un vairākos līmeņos apgūt dažādas datorprasmes.

Drammenē man ļoti patika, kā grāmatas tiek reklamētas un popularizētas, īpaši man patika bibliotēkas sadarbība ar skolām, gan veidojot grāmatu apskatus, gan

bibliotekāra vizītes skolā, kur stāsta par grāmatām, es ceru, ka bērnu nodaļā šis virziens turpmāk attīstīsies, lai veicinātu lasītprasmes uzlabošanu. Izmantojot vizītē gūto pieredzi, nodibinājām Valmieras bibliotēkas grāmatu klubu, kur satiekies un runāt par grāmatām. Kolēģiem ļoti patika idejas par dažādiem pasākumiem, kas saistīti ar zinātni. Līdzīgi kā Drammenē gribam veidot sadarbību ar skolām un dažādām organizācijām, rīkot zinātnes naktis ar dažādiem interesantiem eksperimentiem.

Drammenes bibliotēkā darbojas daudzas dažādu interešu grupas, piem., filozofu kafejnīca. Esam iecerējuši veidot Spēļu klubu pieaugušajiem. Gribam Valmierā veidot interešu klubu, kas saistīts ar ģeoloģijas pētījumiem, kā tas ir arī Drammenē. Es ļoti ceru, ka nākamo gadu mums bibliotēkā izdosies izveidot kādu interešu klubu, kur cilvēkiem tikties, sarunāties, apmainīties viedokļiem un tādējādi arī iesaistīties mūžizglītības procesos.”

3.9. Grundtvig centralizēto projektu ietekme uz pieaugušo izglītības attīstību Latvijā

Lielākā Latvijas pieaugušo izglītības organizācija „**Latvijas pieaugušo izglītības apvienība**” ir realizējusi 7 Grundtvig centralizētos projektus.

Projektā ”Uztura pārzināšana” ir izstrādāta programma un rokasgrāmata „Vadlīnijas uztura pārzināšanā kā horizontāla tēma pieaugušo izglītībā un pieaugušo konsultēšanā”- materiāli un metodes, kuras ir izmantojamas dažādās izglītības un konsultatīvajās aktivitātēs, kā arī noderīga informācija ikdienas lietošanai. Šis ir mācību metodiskais materiāls, ko izmanto citas organizācijas, skolas, pirmsskolas izglītības iestādes.

Projektā "MODEVAL" tika izveidots rekomendāciju komplekts teorētiskai un praktiskai stuktūrai, lai izstrādātu līdzekļus pamatprasmju novērtēšanai.

Projektā "Agade" - "Kā kļūt par labu pieaugušo pedagogu" tika izstrādāts metodiskais materiāls un projekta beigās tika piedāvāts Eiropas līmeņa kurss pieaugušo izglītotājiem. Projektā tika formulēti laba pieaugušo izglītotāja kritēriji partneru valstīs un tika izstrādāts mācību materiāls pieaugušo izglītotāju turpmākai apmācībai, balstītai uz

izstrādāto kritēriju komplektu. Šī projekta ietvaros tika tālāk izstrādāti kritēriji un mācību materiāli.

Projekta “Profesionāls administratīvais atbalsts pieaugušo izglītībai” mērķa grupa ir pieaugušo izglītības organizāciju administratīvie darbinieki. Projekta partneru veiktais pētījums parāda, ka administratīvajiem darbiniekiem ir nepietiekams apmācību piedāvājums saistībā ar viņu darba vietu un darba specifiku- pieaugušo izglītības organizāciju. Projektā ir izstrādāts treniņu kurss, kas apvieno teoriju un praksi. Šis kurss attīsta starpkultūru kompetences, izskaidro komunikāciju teorijas un attīsta komunikācijas kompetences, identificē kritiskos momentus pieaugušo izglītības organizācijās, aplūko statistikas un dokumentācijas tēmas un procedūras pieaugušo izglītības organizācijās. Treniņa procesā tiek izmantotas dažādas metodes - kognitīvās un emocionālās, piemēram, nodarbības, diskusijas, grupu darbs, lomu spēles, problēmsituāciju risināšana, un radošās aktivitātes.

Projekta “NILE-2 (Network Intercultural Learning in Europe)” mērķa grupa ir migranti, etniskās minoritātes, imigrantu organizācijas un izglītotāji, apmācāmie, brīvprātīgie un profesionāļi, kas darbojas šajās grupās, kā arī pieaugušo izglītības politikas veidotāji, pieaugušo izglītības organizāciju vadītāji, akadēmiskas institūcijas, mediju profesionāļi un neformālas mediju institūcijas. Projekta partneri izstrādāja metodes un principus labās prakses pārņemšanai no/ uz partneru valstīm. Partneri apkopoja mācību metodes, kas saistītas ar starpkultūru mācīšanos daudznacionālās grupās. Partneri pētīja pieaugušo izglītības lomu darbā ar medijiem, lai popularizētu labas attiecības starp dažādu kultūru cilvēkiem un medijiem. Tika izstrādātas rekomendācijas un ieteikumi.

Projektā “Mīlas valoda” tika izstrādātas rekomendācijas, kā iesaistīt izglītības procesā gados jaunus vīriešus un paaugstināt viņu motivāciju mācīties valodas. Projektā tika izveidota svešvalodu mācīšanās metodoloģija un principi, izmantojot mācību saturu, kas atspoguļo personīgās un mērķa grupas intereses.

Projektā “Eiropas paaudžu sadarbība” tika izveidota interneta platforma, kurā ievietotas intervijas, apraksti, fotogrāfijas un video par cilvēkiem, kas savas dzīves laikā dzīvojuši vairāk kā vienā Eiropas valstī. Tika apkopoti dzīvesstāsti, labas prakses piemēri, izstrādātas vadlīnijas.

Projektā “Eiropas tīkls pieaugušo matemātikas prasmju attīstīšanai”. Projekts tika izstrādāts, lai pievērstu sabiedrības uzmanību skaitītprasmes attīstīšanai. Skaitītprasme ir zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas, lai varētu efektīvi reaģēt un tikt galā ar matemātikas pielietojuma vajadzībām dažādās situācijās. Eiropas pētniekiem, ekspertiem un politikas veidotājiem nepieciešami tīkli, lai varētu paaugstināt sabiedrības apziņas līmeni par problēmas apjomu un iespējamām situācijas uzlabošanas stratēģijām, dalīties pieredzē par pētījumu rezultātiem, labas prakses piemēriem un jaunām didaktiskām pieejām, diskutēt par jaunajām rekomendācijām, ko politiķi varētu ieviest.

Kā atzīst apvienības direktore Ingrida Mikiško: „Darbs centralizētajos projektos un tajos izstrādātie materiāli Latvijā, jaunajā Eiropas Savienības valstī, ir solis nākotnē. Vajadzība pēc šiem mācību materiāliem bieži vien rodas pēc laika. Un tad ir materiāls, ar ko strādāt.”

Secinājumi

Vērtējot iespējas Grundtvig programmas akcijās, ir redzams, ka šo iespēju izmantošana lielā mērā veicina pieaugušo izglītības attīstību Latvijā. Grundtvig programma ir vērsta uz neformālās izglītības attīstību. Neformālajā izglītībā salīdzinājumā ar formālo izglītību ir lielākas iespējas ātrāk reaģēt uz pārmaiņām un pieprasījumu, spējot nodrošināt mūsdienīgus, aktuālus un kvalitatīvus pakalpojumus, ieviest jauninājumus, reaģēt uz izglītības nepieciešamību visās vecuma grupās, iekļaut izglītības procesā arī seniorus, cilvēkus ar speciālajām vajadzībām, sociāli atstumtās iedzīvotāju grupas. Neformālā izglītība spēj ātrāk reaģēt uz izmaiņām un pieprasījumu darba tirgū, dodot iespēju cilvēkiem apgūt un pilnveidot savas prasmes, tādējādi saglabājot iespējas palikt darba tirgū un nenovecot.

Pētījumā apkopotie dati un to analīze ļauj izvērtēt Grundtvig programmas nozīmi un ietekmi uz programmas dalībnieku personīgo un profesionālo izaugsmi, uz pieaugušo izglītības organizāciju attīstību, uz pieaugušo izglītības attīstību Latvijā. Grundtvig decentralizēto akciju statistisko datu un dalībnieku atskaišu analīze, nacionālās aģentūras dokumentācijas par akciju ieviešanu un īstenošanu izpēte, pētījuma ietvaros veiktās intervijas ļauj izvērtēt programmas nozīmi un ietekmi uz programmas dalībniekiem un pieaugušo izglītību Latvijā.

Finansējums, kas saņemts Grundtvig programmā (līdzās Ziemeļvalstu Ministru Padomes un Leonardo da Vinči programmām), ir gandrīz vienīgais atbalsts starptautiskās pieredzes apmaiņai, lai veicinātu pieaugušo neformālās izglītības attīstību. Programmas ietvaros gūta jauna starptautiskā pieredze, izstrādāti un iepazīti pieaugušo izglītības pētījumi, metodoloģijas, mācību programmas, izglītības modeļi, risināti dažādi darba jautājumi. Grundtvig programmā galvenais uzsvars ir likts uz pieredzes apmaiņu, uz mācību procesu, mazāk uz taustāmu rezultātu un galaproduktu izstrādi. Mācību partnerības ir labs neformālās pieaugušo izglītības piemērs. Aktivitātēs tiek izmantoti vairāki būtiski neformālā izglītības principi: dalībnieki mācās darot, mācās strādāt komandā, pieņemt apkārtējos un sadarboties, mācās mācīties, analizēt savu pieredzi, gūt jaunas zināšanas un izmantot tās jaunās darba un dzīves situācijās.

Programmas dalībnieki augstu novērtē Grundtvig programmas devumu pieaugušo izglītības organizāciju attīstībā un atzīst, ka tā ir būtiski ietekmējusi organizāciju attīstības mērķus un virzību.

Tā kā Grundtvig programmas galvenā aktivitāte ir mobilitātes, galvenais guvums ir pieredze, kas iegūta ārpus Latvijas, tiekoties ar citu Eiropas valstu kolēģiem, domubiedriem un pieaugušajiem, iepazīstot viņu darbu un veidojot jaunus kontaktus sadarbībai pieaugušo izglītības jomā. Augstu ir vērtējama iespēja Grundtvig mācību partnerību ietvaros ar dažādu izglītojošo aktivitāšu palīdzību iesaistīt izglītojamo mērķgrupu dalībniekus, īpaši sociālās un ekonomiskās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas. Grundtvig mācību partnerību aktivitātes ir veicinājušas šo cilvēku iesaistīšanos mūžizglītības procesos, uzlabojot viņu dzīves kvalitāti.

Grundtvig partnerības ir stiprinājušas organizāciju kapacitāti, veicinot personāla attīstību, pedagoģiskā un metodiskā materiāla papildināšanu, starptautiskās sadarbības uzsākšanu un attīstīšanu, darbības novērtējumu un atpazīstamību.

Decentralizētās akcijās iesaistītie pieaugušo izglītības darbinieki ir attīstījuši savas personiskās un profesionālās prasmes: pilnveidojuši starptautisko projektu izstrādes un vadīšanas prasmes, pasākumu organizēšanas, prezentācijas, komunikācijas un pašvērtēšanas prasmes, pilnveidojuši svešvalodu zināšanas, apguvuši prasmi veidot un strādāt komandā. Piedalīšanās programmā daudzus ir mudinājusi ieviest jauninājumus

savā darbā, izmantot starptautisko pieredzi, lai uzlabotu savu darbu, motivētu izglītojamos, uzsāktu jaunu programmu realizēšanu.

Vērtīga ir starpvalstu sadarbība mācību materiālu izstrādē. Organizācijām ir iespēja esošo mācību saturu, izmantotās pieejas un metodes salīdzināt, izvērtēt un attīstīt atbilstoši labākajiem prakses piemēriem Eiropā. Tas ir tieši ietekmējis un devis ieguldījumu pieaugušo izglītības pieejamības, daudzveidības veicināšanā un kvalitātes pilnveidē.

Līdzdalība Grundtvig programmā ir arī sekmējusi sadarbību starp vietējām organizācijām, sadarbību ar pārvaldes institūcijām, sadarbību starp pieaugušo izglītības piedāvātājiem, veicinājusi izpratnes veidošanos par nacionālajām vērtībām, vēsturi, kultūru, palīdzējusi izprast un novērtēt savu identitāti, veicinājusi pašapziņas veidošanos.

Nobeigums

Grundtvig programmas mērķi un rezultāti ir atbilstoši Latvijas mūzizglītības politikas pamatmērķiem un attīstības stratēģijai. Vērtējot programmā sasniegto var teikt, ka Grundtvig programma dod un dos arī turpmāk savu ieguldījumu pieaugušo izglītības pieejamības, kvalitātes un daudzveidības veicināšanā un uzlabošanā. Tiek sekmēta mūzizglītības iespēju izmantošana visas dzīves garumā, paaugstinot katra dalībnieka individuālās prasmes, viņu aktivitāti un pašvērtību. Tiek veicināta pieaugušo izglītības organizāciju kapacitāte. Grundtvig programma kopumā ir devusi pievienoto vērtību pieaugušo izglītības attīstībai Latvijā, sekmējot pieaugušo neformālās izglītības nozīmi un novērtēšanu.

Izmantotie informācijas avoti un resursi

Interneta vietnes : www.apa.lv

<http://ec.europa.eu/lifelong-learning> programme

www.laea.lv

Ceļā uz mūzizglītību, Latvijas pieaugušo izglītības apvienība, Rīga, 2007.

Izglītības attīstības koncepcija 2007. - 2013. gadam

Mūzizglītības institucionālā sistēma Latvijas reģionos: attīstības perspektīvas 2009.-

2013.gadam.

Mūžizglītības politikas pamatnostādnes 2007.-2013.gadam, Izglītības un zinātnes ministrija,

Rīga, 2008.

Muižniece V. Grundtvig decentralizēto akciju ietekme uz pieaugušo izglītības institūciju kapacitāti un neformālo pieaugušo izglītības vidi, Rīga, 2008.

Nacionālais ziņojums par pieaugušo izglītības situāciju Latvijā, 2008.

VA « Akadēmisko programmu aģentūra », Gada pārskati, 2001.-2003., 2004., 2005., 2006.,2007., 2008.

Grundtvig akciju «Mācību partnerības, «Pieaugušo izglītības personāla profesionālā pilnveide » finansējuma saņēmēju gala atskaites laika periodā 2001.- 2009.gads

Intervijas ar Grundtvig akciju dalībniekiem.